

Sēļu zemes skaistākais, lielākais, gaišākais stūrītis — Sauka

→ 9. lpp.

Rozes ir asinīs

Par Saukas pagasta "Greķānu" saimniekiem Ilzi un Pēteri Līčiem to varētu teikt gan tiešā, gan pārnēstā nozīmē. Kā gan citādi, ja Ilzes vectēvs Jānis Braslis bijis viens no pirmajiem Latvijas rožu un nelķu selekcionāriem, ar rožu audzēšanu nodarbojušies arī viņas vecāki. Savukārt Pētera vecmāmiņas Ainas Līces vārds noteikti nav svešs Aizkraukles pagasta iedzīvotājiem. Agrāk Aina Līce vadīja dārzniecību, kurā audzēja arī rozes.

Liču ģimenei pieder rožu stādau-dzētava "Ārites", kurā audzē ap 600 rožu šķirnēm. Šis saimniecības rožu stādus ik pa laikam var iegādāties arī gadatirdziņos Aizkraukles pusē.

Ne pirmie un ne pēdējie

Jūlija vidū "Greķānos" aizvadīti Rožu svētki. Kā teica atraktīvā pasākuma vadītāja sēliete Anda Svarāne, ne pirmie un ne pēdējie. Pasākuma apmeklētāji jūsmoja par krašnajām rozēm, kas saplaukušas "Ārišu" dobēs, tāpat netrūka gribētāju iegādāties to stādus, kurus varēja izraudzīties stādauudzētavas siltumnīcās, kaut arī tājās valdīja karstums un nācās pavadīt ilgāku laiku, lai starp neskaitāmajām atrastu savu.

Svētkos bija iespēja iegādāties Sēlijas puses amatnieku un mājrāzotāju veikumu — dažādas Alidas cigoriņu kafejas, Dvietes īsto lauku saldējumu, pilskalniešu Aivara Žurilas koka izstrādājumus, saucietes Nellijas Žebres ar sublimācijas apdrūku veidotās krūzes, "Sēlijas alus", "Spāres-L" produkciju u. c.

Bērniem prieku sagādāja piepūšamās un burbulu atrakcijas, kā arī dažādas meistardarbnīcas, pieaugušie varēja darboties ar spēka rīkiem, kā atmiņa no Rožu svētkiem bija iespēja sevi iemūžināt ar foto kastes palīdzību. Tāpat sanākušie varēja noskatīties līnijdeju dejojāju priekšnesumus. Vēlāk visu priekam dziedāja Santa Kasparsone. Kā pievienotā vērtība šim pasākumam bija atbalsts ukraiņu tautai, ziedojoši dažādas lietas, kas šobrīd kara apstākļos īpaši noderīgas. Uz ugunsкура tika vārtis borščs ukraiņu gaumē, to nogaršot varēja apmaiņā pret ziedojumiem. Labdarības izsolē tika izsolīti Sēlijas uzņēmumu sagatavotie dāvanu komplekti, tostarp arī "Kronišu kokapstrādes" no Zalves izgatavotā siltumnīca. Iegūtie līdzekļi tiek virzīti Ukrainas atbalstam.

"Ārišu" Rožu svētki iepriecināja arī apmeklētājus no Aizkraukles pusēs. Zeltīte Odiņa no Mazzalves sacīja, ka šoreiz tie norisinās nestrīdīgi

kuplākā pulkā nekā pērn. Apsveicami, ka šajā pasākumā var atbalstīt Ukrainu. Protams, galvenais ir rozes, un, iespējams, kāda aizceļos arī uz Mazzalvi.

Labdarība būs vienmēr

"Nogurums bija liels, bet emocionālā uzlāde ir neatsverama. Tas ir ne tikai tās dienas, bet darba gada vērtis" teic "Greķānu" saimniece Ilze Līce. "Ir ļoti jauki. Mēs rikojam pasākumu, atbrauc ne tikai klienti, bet daudz nepazīstamu cilvēku, kas rada patīkamas emocijas. Vieni savēda daudz balonu, citi atveda pasceptas kūkas, koka karotes, par konfektem es nerunāšu. Tik daudz labu vārdu dzirdējam!"

Runājot par atbalstu Ukrainai, Ilze teic, svētkiem vienmēr būs labdarības pieskaņa. "Es ļoti ceru, ka mērķis — Ukraina — drīz beigsies, kaut gan bail, ka arī nākamgad varētu būt tāds pats. Ar labdarību mēs varam iepriecināt viens otru un arī dot viens otram. Vienalga, lai kas tas būtu, jo vienmēr ir kāds, kuram vajag vairāk nekā mums," saka "Greķānu" saimniece un piebilst, ka varas parasti ir daudz darba, bet ziemā, kad brīvāks, Pēteris un dēls Edgars ar savu mikroautobusu dodas uz Ukrainu, kur nogādā saziedoto palīdzību.

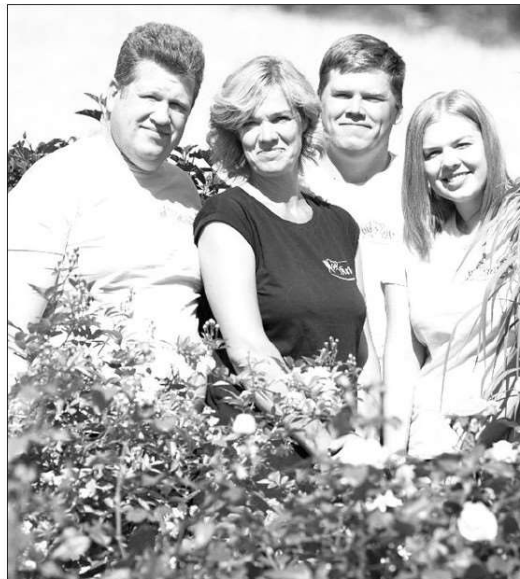
Bija kaut kur iekšā

"Par sauciešiem mēs sevi saucam kopš trešās dienas pēc mūsu kāzām," teic Ilze. Jāvārdu Ilze un Pēteris viens otram teica 1993. gadā, un trešajā dienā pēc kāzām jaunā ģimene sāka dzīvot "Greķānos". Tātad jau 30 gadus. Pēteris ir dzimis Bauskā, bet Ilze ir no Viesītes, sēliete kopš dzimšanas. "Agrāk šķīta, Sauka, Lone — tas taču ir kaut kas zemāks, bet tagad esam leņpi par to, ka esam saucieši!" teic Ilze.

Kā sācies Liču ģimenes rožu stāsts? Tuvums zemei abiem jau ir asinis. Ilze mācījies puķkopību Bulduros, jau 1. klasē zinājusi, ka savu dzīvi saistīs ar puķēm. Un Ilzes vectēvs Jānis Braslis taču bija viens no pirmajiem rožu un nelķu selekcionāriem Latvijā! "Diemžēl vectēvs nomira divus gadus pirms manas nāšanas pasaulē. Ja vectēvs būtu dzīvs, droši vien zināšanu mantojums jau būtu krietiņ lielāks, nekā bija. Laiķam jau tās rozes bija kaut kur iekšā," saka Ilze. Savukārt Pētera vecmāmiņa Aina Līce bija Aizkraukles dārzniecības vadītāja.

Ģimenes sirdsdarbs

Sākotnēji rožu un citu puķu au-

LĪČU ĢIMENE. No kreisās — Pēteris, Ilze, Edgars un Kristīne.

Foto no www.bdaugava.lv

dzēšana bija vaļasprieks, ar ko vairāk nodarbojās Ilze. Tagad vaļasprieks pārvērties par nopietnu nodarbošanos ar rožu kolekcijas darzu un vairākām siltumnīcām. Tagad arī Pēteris vairs algotu darbu nerādā, jo, kā Ilze smeļ, sieva vairs netiek galā ar savu hobiju. "Tagad tas ir hobijs, nodarbošanās, it kā biznes, bet man vairāk gribas teikt, ka sirdsdarbs, turklāt visai ģimenei. Ne es viena, ne kopā ar vīru bez dēla Edgara un meitas Kristīnes iesaistes netiktu galā, saimniecībā algotu strādnieku nav. Visdrīzāk arī nebus, jo mērķis ir padarīt tik, cik varam, un pietiekami kvalitatīvi," teic rožu dārza saimniece.

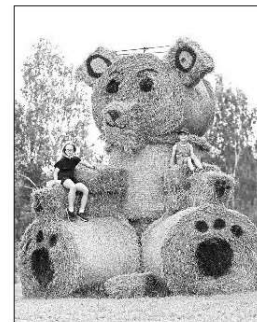
Vai "Ārites" aug kāda vectēva Jāņa Brašļa selekcionētā rožu šķirne? "Šī man ir lielākā sāpe. Ievietoju ziņu rožu audzētāju grupā, ka meklēju vectēva radītās rozes. To uztvēra un pārpublicēja "Delfi". Daži atsauca, bet sākas kovids, un nevarējām aizbraukt viens pie otra un apskatīties. Kad tas bija beidzies, vienu šķirni tā kā dabūju, bet nav pārliecības, ka tā ir istā. Joprojām turpinām meklēt. Kad tapa Rundāles rožu dārzs, rožu kopēja Dainuviķe Brūvere bija zvanījusi mammai un jautājusi, vai nav kaut kas no Jāņa Brašļa saglabājies. Rundāle nedabūja, un bail, ka arī mēs nedabūsim," domā Ilze. Viņa atceras nosaukumus, aptuveni zina, kā kura izskatās. "Ārites" ir "Mazā Maija", bet nav pārliecības, ka tā tiešām ir

"Mazā Maija". Starp vectēva radītājam ir "Maldā", "Poēzija", "Valentina Teresškova", "Jaņu nakts" un citas. Ilze ļoti priecātos, ja kādu no šīm šķirnēm varētu atrast, un lūdz atsaukties, ja kādam šādas rozis ir. Tā kā vectēvs šīs šķirnes radīja padomju laikā, viņai nav nekāda apliecinājuma par to reģistrāciju.

Paslaik "Ārišu" siltumnīcās ir nedaudz vairāk kā 600 rožu šķirņu. Kolekcija mazumā neies, jo šķirņu klāsts tiek papildināts. Vaicāta, vai visas zina nosaukt, Ilze teic, ka principā jā, izņemot pašas jaunākās, kurās dobēs vēl nav izstādītas. Dobēs, kad tās tiek aprūpētas, vienmēr uzmanāci arī nosaukumam, tādējādi tas iespiežas atmiņā. "Mūsu dārzā aug arī tādas šķirnes kā "Valija", "Mir-dza", "Meža ielā", "Neretas parks", jo cilvēki grib kaut ko saglabāt no savām vecmāmiņām, viņu lauku mājās augušās, pavairojam tās šķirnes bez nosaukuma un dodam tām īpašnieka vārdu."

Atsaučigi, ar plašu dvēseli

Liči ir arī sabiedriski aktīvi cilvēki. "Bez cilvēkiem nevar, iesaistāties visur," saka Ilze. "Mēs savā ziņā esam ļoti lieli lokālpatrioti — gan savas vietas, gan Latvijas, gan arī Sēlijas. Es nezinu, vai pareizi teikt — Sēlija atdzima. Tā vienmēr ir bijusi. Likās, ka tajā visā varam dot arī savu

LĀCIS, PA KURU PATIKA KĀPELĒT BĒRNIEM un pie kura labprāt fotografējas pieaugušie, ir uzņēmuma "Ārites" logo. Sākotnēji "Āritēm" bija cits darbības veids un to īpašnieki bija Ilzes vecāki, uzvārda Lāči.

artavu. Iesaistījāties "Sēlijas salu" aktivitātēs un citās," teic "Ārišu" saimniece. Jautāta, kādi, viņasprāt, ir sēļi, Ilze atbild: viensētnieki, leņpi, bet tajā pašā laikā ļoti atsaučigi, ar plašu dvēseli. No vienas puses, viņiem varbūt nevienam nevajag, bet, no otras puses, viņi vienmēr gatavi dalīties un būt kopā. To Ilze izjūti, rīkojot Rožu svētkus pagājušajā gadā. Kā rožu audzētāji viņi pazīstami visā Latvijā, pērn gribēja ar sevi iepazīstināt uzņēmējus un pārējos cilvēkus no tuvākas apkārtnes. Turklāt "Greķāni" nav pagasta centrā, vietā, kas viegli un ātri sasniedzama. Vispirms viņi vērsās "Sēlijas salās". Ilze dzīlā aizkustinājumā teic, ka atsaučību vērtē kā fenomenālu. Atsaučās visi uzrunātie, negaidot, kas par to būs. Šogad bija preteja situācija — paši zvanīja, vai var piedalīties. Lūk, tādi tie sēļi!

Sēlijas zemi iemācījušies

Liču ģimenes aktivitātes nav palikušas bez novērtējuma. 2015. gadā viņi saņēma galveno nomināciju radošo darbu konkursā "Vedējs 2015". Savukārt pērn konkursā "Sēlijas laiks Ziedoniem", ko rīkoja Jēkabpils novada Kultūras pārvalde, Jēkabpils novada pašvaldība sadarbībā ar Imanta Ziedoņa fondu "Viegli", saņēma apbalvojumu tautsaimniecībā "Sēlijas zemi es mācos". Pēc konkursa nolikuma tas pienāks cilvēkam, kurš veic videi draudzīgu saimniekošanu, attīsta tradicionālu vai inovatīvu biznesu, kā arī izkopj vidi un Latvijas ainavu. Ilze atzīstas, ka, uzzinot, ka ir izvirzīti kādai balvai, vienmēr ir pārsteigums.

Ikdienā "Ārites" atvērtas arī tūristiem un citiem interesentiem. "Mazās grupiņas ir diezgan regulāri, pirms mūsu sarunas arī vienu pavadiju," stāsta Ilze. "Mūsu mērķis nav tūrisms, bet mums ir prieks, ja cilvēki brauc, skatās un rozes iepazīst. Mēs izstādām visas šķirnes, lai var redzēt, kā tās izskatās dabā." ♦

Projekts "Sēlijas kopienas stāsti" tiek īstenots ar Valsts kultūrkapitāla fonda mērķprogrammas "Latviešu vēsturisko zemju attīstības programma" projektu konkursa "Sēlijas kultūras programma" finansālu atbalstu.

8., 9. un 10. lappusī sagatavoja Iveta Skaba